

Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің ағымдағы жағдайы (2007 жылғы 1 ақпандағы)

2007 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша республикада 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды, олардың республика аймақтарында 78 филиалы мен 77 өкілдігі бар. Алматы қаласында 11 қор және Қарағанды қаласында 1 қор («Валют-Транзит Қоры» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ), Жезқазған қаласында 1 қор («Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, корпоративті) және Ақтөбе қаласында 1 қор («МұнайГаз-Дем» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ) бар.

Заңды тұлғаларға 2006 жылғы желтоқсан айында зейнетақы жарналарын тарту бойынша және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру бойынша қызметке лицензия берілмеді.

13 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиялары болды, оның ішінде 6 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие: «МЖЗҚ» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Қазақстан Халық Банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «БТА Қазақстан жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Капитал» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ және «Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ және «Отан» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ.

Есепті күнде 9 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асыруда. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызмет көрсетеді: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «ЦентрКредит Банкі» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «ТЕМІРБАНК» АҚ, «Еуразия Банкі» АҚ, «АТФ Банкі» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарының (бұдан әрі - шот) саны қаңтар айында 36 969 (0,43%-ға) ұлғайып, 2007 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 8 573 071 болды.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) ең көп саны 4 қорда болды: «МЖЗҚ» – 27,82%, «Қазақстан Халық Банкі» – 20,12%, «ҰларҮміт» – 15,16% және «БТА Қазақстан» – 8,44% немесе олардың үлесіне салымшылардың шоттарының жалпы санының 71,54% келеді. Қаңтар айында 4 қордың үлесі 0,17 пайыздық тармаққа көбейді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны қаңтар айында 2 195 (6,66%) өсіп, 2007 жылғы 1 ақпанда жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 628,7 млн.теңгені құрап 35 174 болды.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттары барлық қорларда болды. Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны мына қорларда болды: «Сенім» – 54,98%, «ҰларҮміт»- 17,10% және «Капитал» – 15,42% немесе осы үш қордың үлесіне салымшылардың шоттарының жалпы санының 87,50 % келді.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарының салымшылары «ҰларҮміт» және «Қазақстан Халық банкі» қорында болды. Салымшылардың жалпы саны 2007жылғы 1-ақпанында 3 749 құрады, салымшысының дербес зейнетақы шотында 33,2 млн.теңге болды.

Міндетті, ерікті және ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) санының өсімі жалпы қорлар бойынша өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай деректермен сипатталады:

Салымшылардың (алушылардың) шоттары:	01.02.06ж.	01.02.07ж.	Өсім	Өсу қарқыны (%-бен)
-міндетті зейнетақы жарналары бойынша	7 644 071	8 573 071	929 000	12,15
- ерікті кәсіби зейнетақы жарналары	32 396	35 174	2 778	8,58

бойынша				
- ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша	3 583	3 749	166	4,63

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттары

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттары қаңтар айында 21,2 млрд. теңгеге (2,33%) ұлғайып, 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 930,9 млрд. теңге құрады.

2005 жылы жинақталған зейнетақы қаражаттардың орташа айлық өсімінің сомасы 13,7 млрд. теңге болса, 2006 жылы ол 21,6 млрд. теңге, ағымды жылдың қаңтар айында 21,2 млрд. теңге құрады.

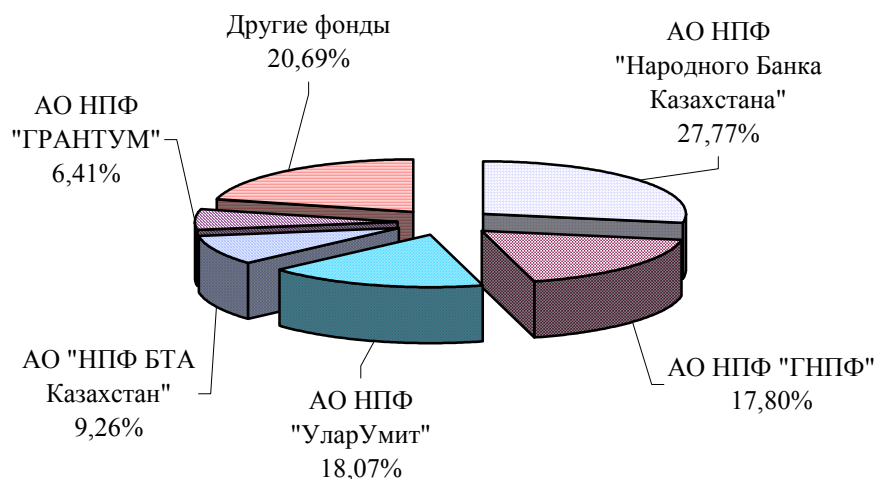
Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттарының өсу қарқыны жинақтаушы зейнетақы жүйесінің өткен жылдардың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай деректермен сипатталады:

(в млрд. теңге)			
Күні	Жинақталған зейнетақы қаражаттары	Өсім	Жинақталған зейнетақы қаражаттарының өсу қарқыны (% -бен)
01.02.2004 ж.	369,4	92,6	33,45
01.02.2005ж.	495,3	125,9	34,08
01.02.2006ж.	669,5	174,2	35,17
01.02.2007ж.	930,9	261,4	39,04

Көрсетілген кестеден жинақталған зейнетақы қаражаттарының абсолютті өсу барысында олардың өсу қарқынының өскенін байқауға болады. Сонымен, 2006 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 2005 жылғы 1 ақпандағы жағдаймен салыстырғанда жинақталған зейнетақы қаражаттарының өсу қарқыны 1,09 пайыздық тармаққа ұлғайды және 2007 жылғы 1 ақпандағы жағдайды 2006 жылғы 1 ақпанмен салыстырғанда 3,87 пайыздық тармаққа ұлғайды.

Қорлар арасында ең көп жинақталған зейнетақы қаражаты сомасына мынадай қорлардың салымшылары (алушылар) ие: «Қазақстан Халық банкі» – 27,77%, «МЖЗҚ» – 17,80%, «ҰларҮміт» – 18,07%, «БТА Қазақстан» – 9,26% және «ГРАНТУМ» - 6,41% жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасынан. Жалпы алғанда, осы 5 қорға жинақталған зейнетақының жалпы сомасының 79,31 % келді немесе өткен жылдың 1 қаңтармен салыстырғанда үлесі 0,33 пайыздық тармаққа ұлғайды.

2007 жылғы 1 ақпандағы жинақталған зейнетақы қаражатының құрылымы



Зейнетақы активтерінің инвестициялауынан түскен, салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарына бөлінген «таза» инвестициялық кіріс сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2006 жылғы 1 ақпанмен салыстырғанда 3,31%-ға өсіп 2007 жылдың 1 ақпандағы жағдай бойынша 264,2 млрд. теңге болды.

«Таза» инвестициялық кірістің өсу қарқыны өткен жылдардың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

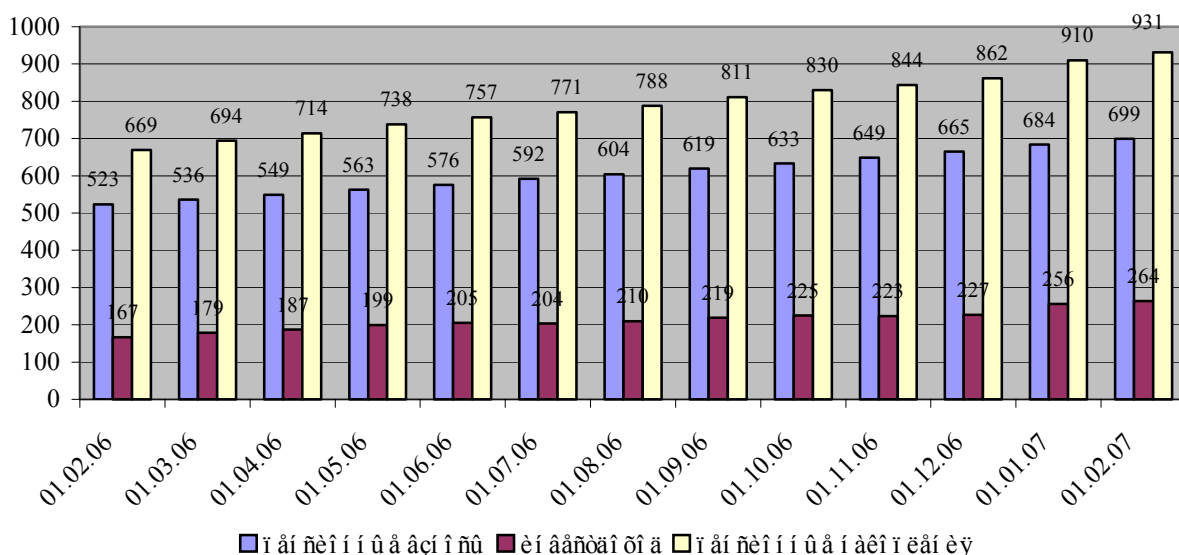
(млрд.теңге)				
Күні	«Таза» инвестициялық кіріс сомасы	Өсім	Өсу қарқыны (%-бен)	Жинақталған зейнетақы қаражатындағы таза инвестициялық кірістің үлесі (%-бен)
01.02.2004 ж.	95,5	15,4	19,23	25,85
01.02.2005ж.	121,2	25,7	26,91	24,47
01.02.2006 ж.	167,2	46,0	37,95	24,97
01.02.2007ж.	264,2	97,0	58,01	28,38

Көрсетілген кестеде «таза» инвестициялық кірістің көлемі 2004 жылғы 1 ақпаннан бастап 2007 жылғы 1 ақпанға дейін өсу қарқыны 38,78 пайыздық тармаққа ұлғайғаны байқалады. 2004 жылда таза инвестициялық кірістің орташа айлық өсім қарқының мөлшері 1,3 млрд. теңге, 2005 жылы - 3,4 млрд. теңге, 2006 жылы - 8,4 млрд.теңге, қаңтар айында 8,5 млрд.теңге құрағанын атап ету қажет.

Жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасындағы «таза» инвестициялық кірістің үлесі 2004 жылдың 1 ақпаннан бастап 2007 жылғы 1 ақпанына дейін 2,53 пайыздық тармаққа ұлғайды. Ағымды жылдың қаңтарында үлесі 0,27 пайыздық тармаққа өсті.

Жалпы зейнетақы жарналардың түсуі 15,0 млрд. теңгеге (2,20%) ұлғайып, 2007 жылғы 1 ақпанда 698,9 млрд. теңге құрады.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы (млрд.теңгемен)



Міндетті зейнетақы жарналарын уақытында ұстап қалмауға және аудармауға байланысты ұсталатын өсімпұл сомасы өсуде. Ол 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 5,5 млрд. теңге болды немесе 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдаймен салыстырғанда 1,56%-ға өсті. Өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда өсімпұл сомасы 1,5 млрд. теңгеге немесе 38,39%-ға өсті.

Зейнетақы төлемдері және сақтандыру ұйымдарға аударымдары қаңтарда 1,8 млрд. теңгеге (3,85%) өсіп, 2007 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 49,8 млрд. теңге болды. Жинақталған зейнетақы қаражаттары зейнетақы аннуитет шарты бойынша сақтандыру ұйымдарына аударылмады.

Есепті кезеңде салымшылар (алушылар) өз **жинақталған зейнетақы қаражатын** бір қордан екінші қорға **аудару** құқығын пайдаланды, нәтижесінде жинақталған зейнетақы қаражаттар аударымы қаңтарда 6,99 млрд. теңгеге (5,09%) өсіп, 2007 жылғы 1 ақпанда 144,3 млрд. теңге болды.

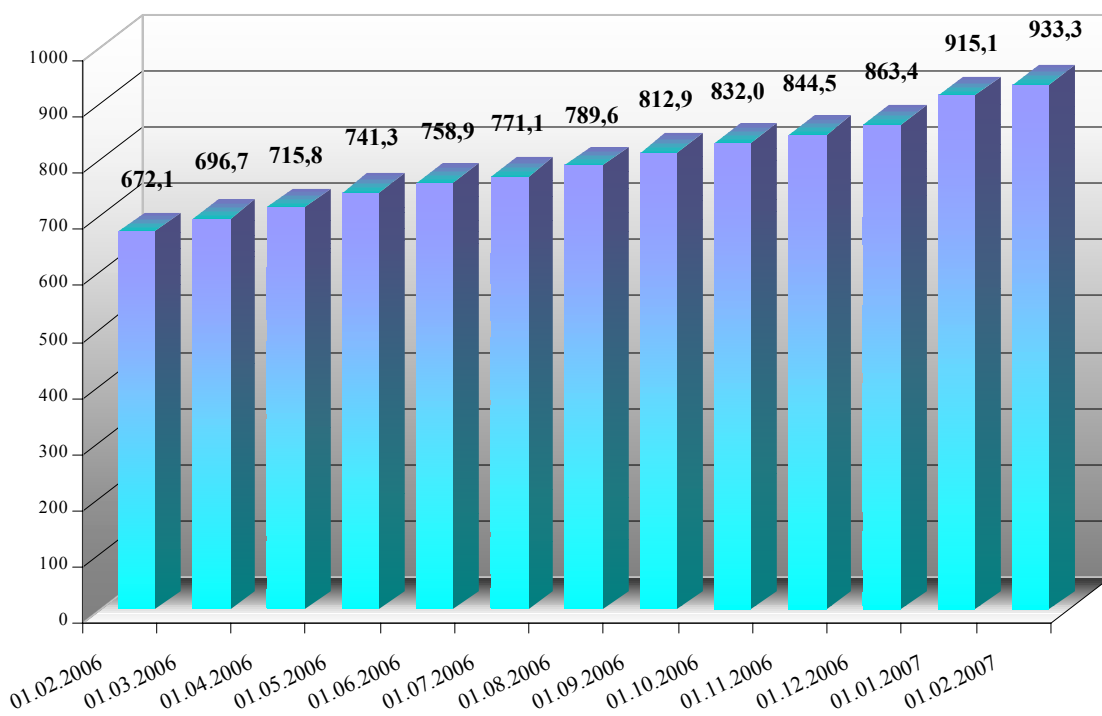
Жинақталған зейнетақы қаражатын басқа қорға аударудың барынша көп сомасын мына қорлар жүзеге асырды: «МЖЗҚ» - 39,54%, «ҰларҮміт» - 14,02%, «Қазақстан Халық Банкі» - 11,11%, "Валют-Транзит Фонд" – 10,96%, «БТА Қазақстан» - 6,28% «ГРАНТУМ» - 5,88% және немесе осы 6 қорға аударымдардың жалпы сомасының 87,79% келеді.

Жинақталған зейнетақы қорларының зейнетақы активтерінің құрылымы

2007 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі 2007 жылғы 1 қаңтардан бастап 18 525 млн. теңгеге немесе 1,99 %-ға өсіп 933 317 млн. теңге болды.

2006 жылғы 1 ақпан және 2007 жылғы 1 ақпан аралығы кезеңінде зейнетақы активтерінің айлық орташа өсуі 21,8 млрд. теңге болды.

Динамика изменения совокупного объема пенсионных активов



Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ/ ЖЗҚ	Зейнетақы активтері	
	млн. тенге	%-бен
1	2	3
"Қазақстан Халық Банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	259 067	27,76
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	169 331	18,14
«ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	169 331	18,14
"МЖЗҚ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	165 983	17,79
"БТА Қазақстан" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	86 347	9,25
"Vaiyuk asset management" ЗАИБЖАҰ" АҚ	75 216	8,07
"Д.А. Қонаев атындағы ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	4 467	0,48
"МұнайГаз - Дем" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	21 702	2,33

«СЕНІМ" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	36 091	3,87
"Қорғау" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	12 956	1,39
«GRANTUM Asset Management» ЗАИБЖАҰ» АҚ	59 738	6,40
«Грантум» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	59 738	6,40
"Актив-Инвест" ЗАИБЖАҰ" АҚ	32 482	3,48
"Валют-Транзит Қоры" жинақтаушы зейнетақы" АҚ	32 482	3,48
"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ	23 638	2,53
"Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	23 638	2,53
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	20 756	2,22
"Капитал" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	20 475	2,19
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	20 284	2,17
Зейнетақы активтерінің ЖИЫНТЫҒЫ	933 317	100,00
Инве облигациялар		

2007 жылғы 1 қаңтардан бастап 9 869 млн. теңгеге немесе 1,10%-ға өсіп, 2007 жылғы 1 ақпанда инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі 907 866 млн. теңге болды.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	01.02.2007ж.	
	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	260 943	28,74
ҚР еврооблигациялары	698	0,08
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	187 431	20,64
Ұлттық Банктің ноттары	72 814	8,02
жергілікті атқарушы органдардың бағалы қағаздары	0	0,00
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	55 540	6,12
акциялар	0	0,00
облигациялар	55 540	6,12
Шетел инвестициялық қорлардың пайлары	0	0,00
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	0	0,00
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	5 299	0,58
Тазартылған алтын	4 516	0,50
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	427 731	47,11
акциялар	170 683	18,80
облигациялар, оның ішінде	257 048	28,31
АҚШ долларына номинирленген	820	0,09
теңгеге номинирленген	254 616	28,05
Екінші деңгейдегі банктердің салымдары	153 519	16,91
Туынды бағалы қағаздар	318	0,04
Жиынтығы	907 866	100,00

Келтірілген деректерден көріп отырғандай, мемлекеттік бағалы қағаздар үлесі 2007 жылғы 1 қаңтармен салыстырғанда 48 907 млн. теңгеге немесе 23,07%-ға өсіп, 260 943 млн.теңге немесе 28,74% болды. Қазақстан Республикасының эмитенттерінің корпоративтік бағалы қағаздар көлемінің кемуі 2007 жылғы қаңтар айында 36 467 млн. теңге немесе 7,86% болды. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар көлемі 7 432 млн.теңгеге немесе 5,09%-ға ұлғайып 153 519 млн. теңге болды.

Зейнетақы активтерін дербес инвестициялық басқаруды жүзеге асырушы ЗАИБЖАҰ мен ЖЗҚ зейнетақы активтерінің салымдарын екінші деңгейдегі банктерге тек ұлттық валютада орналастыратынын атап өткен жөн.

2006 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфеліндегі халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары жоқ. ЖЗҚ-ның жиынтық портфеліндегі шетелдік эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі 206 млн.теңге (0,02%) құрады. Шетелдік эмитенттердің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі 7,89% болды, бұл 2007 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 1,77 пайыздық тармаққа аз.

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

Қорлардың зейнетақы активтері бойынша 2007 жылғы 1 ақпандағы номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

- 2002 жылғы қаңтар – 2007 жылғы қаңтар кезеңіне - 52,35%;
- 2004 жылғы қаңтар – 2007 жылғы қаңтар кезеңіне – 28,72%;
- 2006 жылғы қаңтар – 2007 жылғы қаңтар кезеңіне – 13,75% құрады

ЖЗҚ бөлігінде номиналды кіріс коэффициентінің мағыналары туралы ақпарат [www. afn.kz](http://www.afn.kz) Web-сайтында орналастырылған.

Қорлардың қаржылық жағдайы

Ағымды жылдың қаңтар айында қорлардың қаржылық жағдайы мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

	(в млн. теңге)		
	01.02.06 ж.	01.02.07ж.	Өсім (%)
Жарғылық капитал	6 210,8	8 501,0	36,87
Қалыптасқан резерв капиталы	1 436,9	1 706,2	18,74
Есептік кезеңнің (1 жыл) бөлінбеген кірісі (шығысы)	2041,9	688,8	66,27
Меншік капитал барлығы	13 886,7	23 304,1	1,7 есе
Міндеттемелер	657,5	1 608,7	2,4 есе
Активтердің барлығы	14 544,2	24 912,8	1,7 есе
Қаржылық инвестициялар	9 350,2	16 598,7	1,8 есе

Берілген кестеде қорлардың жиынтық меншік капиталы өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 9 417,4 млн. теңгеге және 1,7 есе өсті, оның ішінде жиынтық жарғылық капитал 2 290,2 млрд. теңгеге (36,87%) өскен.

Ағымды жылдың қаңтар айында 7 қор: «Д.А. Қонаев атындағы», «Валют-Транзит Қор», «Мұнайгаз-ДЕМ», «Қорғау», «ГРАНТУМ», «Отан» және «Капитал» жалпы сомасы 38,0 млн.теңге шығын жасады. Жалпы қорлар бойынша (салық салығын төлегеннен кейін) жалпы сомасы 688,8 млн. теңге. таза кіріс алды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролі

Экономикадағы зейнетақы секторының ролін сипаттайтын қатысты көрсеткіштердің динамикасы	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.02.07
ЖІӨ млрд.тенге ¹	4 612,0	5870,1	7 453,0	8 725,0	9 988,0
Зейнетақы активтерінің ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	7,99	8,25	8,91	10,49	9,34
Жинақталған зейнетақы қаражаттарының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	7,99	8,24	8,70	10,43	9,32
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	5,99	6,48	6,88	7,84	7,00
«таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	2,15	1,95	2,08	2,93	2,65
Қорлардың меншіктік капиталының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	0,14	0,14	0,16	0,26	0,23

¹ Қазақстан Республикасы экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің деректері бойынша.